

VEELGESTELDE VRAGEN EN ANTWOORDEN OVER DE CONTRACTERING 2018 VAN DE DRIE LANDELIJKE ORGANISATIES SENSOOR, KINDERTELEFOON EN AKJ

8 mei 2017

Introductie

In de periode 2015 t/m 2017 heeft de VNG in opdracht van de gemeenten de overeenkomsten afgesloten met Sensor (anoniem luisterend oor), de Kindertelefoon en het AKJ vertrouwenswerk. De VNG financierde deze overeenkomsten via een rechtstreekse uitname uit het Gemeentefonds. Met ingang van 2018 heeft het ministerie van BZK bepaald dat uitnames uit het Gemeentefonds niet langer zijn toegestaan omdat deze zich aan de lokale democratische controle onttrekken. De middelen voor 2018 voor deze drie organisaties gaan vanaf 2018 naar de individuele gemeenten. Het is op dit moment nog niet duidelijk of ze worden toegevoegd aan de integratieuitkering of aan de algemene uitkering Gemeentefonds.

Aangezien de organisaties alle drie een wettelijke taak uitvoeren op grond van de Wmo of de Jeugdwet, heeft de VNG de Algemene ledenvergaderingen van juni en november 2016 voorgesteld dat de gemeenten zaken zouden blijven doen met de drie organisaties. Daartoe moeten alle gemeenten een standaardovereenkomst afsluiten met de drie organisaties. De VNG faciliteert dit proces.

De VNG vroeg gemeenten in een ledenbrief (d.d. 7 april 2017) om vóór 1 juni de standaardovereenkomst inzake de contractering per 1 januari 2018 van de drie landelijke organisaties Sensor, Kindertelefoon en AKJ vertrouwenswerk in te vullen, te ondertekenen en per mail te retourneren naar het opgegeven mailadres van de drie organisaties.

Naar aanleiding van de ledenbrief heeft de VNG veel vragen van gemeenten gekregen:

Vraag 1: Had deze opdracht niet aanbesteed moeten worden?

In theorie zou een aantal gemeenten moeten aanbesteden vanwege de omvang van de contractwaarde. De VNG vraagt gemeenten echter akkoord te gaan met de voorgestelde systematiek van de standaardcontracten. De argumenten daarvoor zijn:

De ALV van juni en november 2016 heeft met overgrote meerderheid (97,5%) besloten dat gemeenten zaken willen blijven doen met de drie genoemde landelijke aanbieders.

Toen de VNG de contracten met deze organisaties in 2015 afsloot heeft zij niet aanbesteed voor de Kindertelefoon en niet voor het AKJ. Voor Sensor is wel aanbesteed. Er bleek maar 1 andere inschrijver te zijn die bovendien subsidie van VWS ontvangt. Kortom, voor de drie wettelijke taken die deze organisaties uitvoeren bestaat in theorie misschien wel een, zij het zeer bescheiden markt, maar de praktijk hebben de organisaties geen concurrentie. Er zijn naar onze mening geen alternatieve organisaties die de drie wettelijke taken landelijk op een vergelijkbare manier kunnen uitvoeren als deze drie organisaties doen.

De drie organisaties werken samen om de administratieve lasten die gepaard gaan met de nu gekozen constructie beter te kunnen dragen. Het zijn echter drie aparte organisaties en drie aparte rechtspersonen. U kunt als argument voor het niet hoeven aanbesteden uitgaan van de contractwaarde per individuele rechtspersoon. Wel vragen wij u het standaardcontract voor de drie organisaties te ondertekenen.

In overleg met VWS en de drie aanbieders is gekozen voor de constructie met de standaardovereenkomsten die door alle gemeenten getekend moeten worden. De VNG faciliteert dit proces, maar is zelf geen partij omdat de middelen voor deze taken van 1-1-2018 naar alle gemeenten gaan. De VNG kan geen uitname uit het gemeentefonds meer doen en daarom kan de VNG het contract met de organisaties niet afsluiten.

Vraag 2:
Welke organisaties bieden deze diensten nog meer aan.

Zie het antwoord op vraag 1.

Vraag 3:
Mogen gemeenten wijzigingen aanbrengen in de tekst van de standaardovereenkomsten?

Nee, dat is niet toegestaan. De drie organisaties hebben een beperkte administratieve capaciteit en kunnen in theorie te maken krijgen met 388 verschillende verzoeken om aanpassingen. Dat kunnen deze organisaties administratief niet aan en dat zal leiden tot fouten en het mislukken van de constructie.

Vraag 4:
Kunnen gemeenten het Wordbestand van de standaardcontracten krijgen zodat zij de standaardcontracten kunnen opmaken in de eigen gemeentelijke huisstijl?

Nee, dat is niet toegestaan om de redenen die genoemd zijn in het antwoord op vraag 3. Gemeenten worden verzocht de PDF bestanden van de standaardcontracten te printen met de hand in te vullen en te ondertekenen, te scannen en te mailen naar het aangegeven emailadres.

Overigens is de inhoud van de standaardovereenkomsten die naar de gemeenten zijn gestuurd identiek aan de overeenkomst die de VNG in 2015, 2016 en 2017 met de drie organisaties heeft gesloten.

Vraag 5:
Kan de gemeente de doorlooptijd van de standaardovereenkomst aanpassen bijvoorbeeld naar twee of drie jaar in plaats van vier jaar?

Nee, dat is niet toegestaan om de redenen die zijn genoemd in het antwoord op vraag 3 en 4.

Vraag 6:
Moet er geen privacy-overeenkomst en een bewerkersovereenkomst worden afgesloten tussen de drie organisaties en de gemeente?

De Kindertelefoon, AKJ en Sensor hebben hun eigen privacy-protocollen en -regelingen of zijn in een finaal stadium van het opstellen daarvan. Wat betreft, De Kindertelefoon zullen deze, zodra finaal gereed, op onze website worden gepubliceerd.

Aangezien het gebruik van de voorzieningen anoniem is en buiten de gemeenten om gaat is een privacy overeenkomst tussen de drie organisaties en de gemeenten niet nodig.

Hetzelfde geldt voor de bewerkersovereenkomst. De drie organisaties hebben uitsluitend anonieme contacten met gebruikers. Deze worden dan ook niet gedeeld met gemeenten, voor zover dat al zou kunnen, waardoor een bewerkingsovereenkomst niet nodig is. De drie organisaties sluiten met hun leveranciers/partners wel bewerkingsovereenkomsten voor zoverre zij toegang hebben tot onze data.

Vraag 7:

Is de gemeente verplicht om de drie functies aan te bieden?

Ja, het zijn wettelijke taken.

Vraag 8:

Is de gemeente verplicht een overeenkomst te sluiten met deze drie organisaties?

Het hangt er van af wat er met verplicht wordt bedoeld. De gemeente moet zich conformeren aan het ALV besluit waarbij met 97,5% meerderheid is besloten dat gemeenten zaken blijven doen met deze drie organisaties. In theorie mag de gemeente de drie functies ook zelf organiseren. Voor de meeste gemeenten zal dit niet haalbaar zijn. Te kostbaar en te ingewikkeld en bovendien zijn de gebruikers afkomstig uit het hele land en anoniem. Een gemeente kan deze dienstverlening nooit beperken tot de eigen inwoners.

Bovendien gaat de constructie uit van het 'alles of niets'-principe. 100% van de gemeente moet meedoen en dan bedraagt de prijs in 2018 92 eurocent per inwoner. Haken er gemeenten af, dan gaat de constructie niet door en worden gemeenten die wel mee hadden willen doen, de dupe van gemeenten die niet mee doen. De hele constructie is gebaseerd op het solidariteitsprincipe. Tegen die achtergrond bezien, kunnen gemeenten niet anders dan meedoen.

Gemeenten die de standaardovereenkomst ondertekenen garanderen de continuïteit van de uitvoering van deze landelijke taken.

Vraag 9:

Wat is het gevolg als een of meer gemeenten besluiten niet of niet geheel mee te doen?

Dan gaat de hele constructie niet door. De drie organisaties zullen met ingang van 1 juni 2017 hun sociaal plan in werking stellen en zullen hun taken niet meer kunnen uitvoeren. Gemeenten hebben dan een groot probleem. Zij moeten in een zeer korte tijd van een half jaar gezamenlijk nieuwe organisaties creëren die deze taken kunnen uitvoeren. Dat gaat hoogstwaarschijnlijk niet lukken en voldoen veel gemeenten niet meer aan de wet.

Vraag 10:

Is het mogelijk om wel het contract Sensoor en Kindertelefoon af te nemen, maar niet AKJ? De raad in onze gemeente heeft een motie aan genomen om een 3D-vertrouwenspersoon in te stellen.

De ALV van juni en november 2016 heeft met grote meerderheid besloten dat de gemeenten vanaf 2018 zaken willen blijven doen met de drie landelijke organisaties. Individuele gemeenten zijn aan dit besluit gebonden.

De financieringsconstructie van 92 cent per inwoner gaat uit van 100% deelname van gemeenten. Zijn er gemeenten die afhaken, dan komt de continuïteit van de drie organisaties in gevaar. En dat heeft weer grote gevolgen voor alle gemeenten die niet in staat zullen zijn de drie wettelijke taken binnen een half jaar zelf te organiseren.

Omdat het landelijke taken zijn, die niet herleidbaar zijn tot individuele gemeenten of inwoners van een gemeente is het van groot belang dat alle gemeenten mee betalen. Het is een kwestie van solidariteit. Wellicht kunt u de raad uitleggen dat haar motie in strijd is met het besluit van de ALV en wat de consequenties zullen zijn wanneer uw gemeente geen overeenkomst sluit met alle drie de organisaties.

Vraag 11:

Er zijn gemeenten die niet meedoen met de overeenkomst met Sensor. Waarom is dat wel toegestaan?

Sinds het jaar 2015 toen de VNG voor het eerst de contracten met Sensor afsloot, waren er enkele gemeenten die of wel een eigen organisatie voor anonieme hulp op afstand hadden opgericht, of gewend waren zelf bij de landelijke Sensor in te kopen met eigen middelen. De VNG is in 2015 uitgegaan van deze historisch gegroeide situatie. In het bedrag van 25 eurocent per inwoner per jaar voor Sensor is met dit gegeven rekening gehouden. Sensor kan deze afwijkingen nog beheersen. Indien veel meer gemeenten kiezen voor zelf inkopen, kan Sensor dit administratief niet aan. Deelname aan AKJ en Kindertelefoon is vanaf 2015 altijd 100% geweest. Het is in het belang van de drie organisaties dat er zo min mogelijk wijzigingen plaats vinden in de situatie zoals die was toen de VNG de overeenkomst afsloot.

Vraag 12:

Hoe beoordeelt de VNG de kwaliteit van de drie organisaties en hoe wordt dat getoetst?

De VNG beoordeelt de kwaliteit van de drie organisaties als goed. Zij hebben de wettelijke taken conform de afspraken uitgevoerd. De VNG heeft periodieke voortgangsgesprekken met de drie organisaties. Financieel gezien zijn de drie organisaties gezond, maar wel volledig afhankelijk van overheidssubsidie. Gemeenten die meer zicht willen hebben op de kwaliteit en activiteiten van de organisaties verwijzen wij naar de half jaarlijkse verslagen, jaarverslagen en jaarplannen. Deze zijn te vinden op hun websites.

Vraag 13:

Is het budget dat gemeenten voor de drie functies ontvangen geoormerkt geld?

Nee, het budget is niet geoormerkt en wordt toegevoegd aan of de integratie-uitkering of de algemene uitkering.

Vraag 14:

Is er een raadsbesluit nodig om de middelen beschikbaar te stellen voor de drie organisaties?

Aangezien de ALV van de VNG in juni en november 2016 heeft besloten over de hoogte van de kosten per inwoner, volstaat naar onze mening een besluit van het college.

Vraag 15:

Welk bedrag wordt voor deze drie functies toegevoegd aan de integratie-uitkering?

Hiervoor verwijzen wij naar de [bijlage financiële toelichting](#) bij de standaardovereenkomst en de ledenbrief.

Het bedrag dat wordt toegevoegd aan de integratie-uitkering dan wel de algemene uitkering is hetzelfde als het bedrag dat door de VNG in de periode 2015 t/m 2017 uit het gemeentefonds werd uitgenomen. Het bedrag komt ongeveer overeen met de 92 eurocent per inwoner per jaar. De 0,29 eurocent per inwoner voor de administratieve ondersteuning zit wel in het bedrag van 92 eurocent maar is extra ten opzichte van de periode 2015 t/m 2017. Dit extra bedrag is nodig omdat het voor de organisaties administratief meer werk is om met 388 gemeenten een overeenkomst te sluiten in plaats van alleen met de VNG. Macro gezien gaat het om een gering bedrag. Met betrekking tot het beschikbaar stellen van het budget voor de drie functies kunt u uitgaan van 92 eurocent per inwoner per jaar.

Vraag 16:

Als er gemeenten zijn die niet mee doen worden de kosten voor de andere gemeenten dan hoger?

In theorie zou dit het geval zijn. De VNG heeft echter met de drie organisaties afgesproken dat indien niet alle gemeenten met de constructie meedoen, de constructie niet doorgaat. Voor de consequenties daarvan verwijs ik u naar het antwoord op vraag 8. Uw gemeente kan ervan uitgaan dat als de constructie wel doorgang vindt, de kosten in 2018 92 eurocent per inwoner per jaar zullen bedragen.

Vraag 17:

Er zitten verschillende bijlagen bij de ledenbrief. Is de beschrijving “opdracht aan de partijen” zoals genoemd in de standaardovereenkomst hetzelfde als de bijlage beschrijving aanbod van de drie partijen?

Ja.

Vraag 18:

In de standaardovereenkomst wordt uitgegaan van betaling van de kosten in twee halfjaarlijkse termijnen. Wij willen liever maandelijks betalen. Is dat mogelijk?

Nee, dat is niet toegestaan. Het is voor de drie kleine organisaties die voor deze constructie extra administratieve capaciteit hebben moeten inhuren niet mogelijk om voor in potentie 388 gemeenten aparte afspraken te maken over de betaling. De kans op fouten wordt veel groter.

Toen de VNG de drie organisaties contracteerde in de periode 2015 t/m 2017 werd het benodigde budget hiervoor direct uit het gemeentefonds gehaald in één keer. Gemeenten hadden geen inzicht in het budget en hielden er ook geen rekening mee dat het budget er was. Vanaf 2018 gaat dat budget (gebaseerd op het bedrag van 92 cent per inwoner per jaar) deel uitmaken van de integratie uitkering of van de algemene uitkering. Maar het budget is tegelijk nodig voor de continuering van de drie landelijke taken. Het is geen budget dat de gemeente vrij kan besteden.

Vraag 19:

Als het budget voor de drie functies wordt toegevoegd aan de integratie-uitkering of de algemene uitkering wordt het volgens een bepaalde weging over de gemeenten verdeeld. Komt dit overeen met het bedrag van 92 eurocent per inwoner?

Dit is wel het uitgangspunt. Het is de bedoeling dat het budget wordt verdeeld via een bedrag per inwoner. De VNG gaat hierover nog een afspraak maken met BZK (en VWS). Op dit moment is het nog niet duidelijk of het bedrag toegevoegd gaat worden aan de algemene uitkering of aan de integratie-uitkering. Hierover is in ieder geval duidelijkheid bij de septembercirculaire 2017.

Vraag 20:

Wie is verantwoordelijk voor de goedkeuring van de begroting en de jaarrekening van de drie organisaties?

De gekozen constructie maakt het niet mogelijk dat alle 388 gemeenten daar hun oordeel over geven. De VNG zal een ambtelijke werkgroep organiseren die dit namens alle gemeenten de goedkeuring zal doen. De resultaten van deze goedkeuring zullen door de VNG bekend gemaakt worden via de VNG website.